

תורתך שאלתי

עיון בפרשת השבוע דרך שאלות ותשובות

בעלון זה מגוון שאלות ועליהן מקבץ תשובות מתוך הספר
'תורתך שאלתי', מבית אחת שאלתי

גליון מס' 179 לפרשת ויקהל תשפ"ה

וְכָל אִשָּׁה חֲכָמַת לֵב בְּיָדֶיהָ טוֹו (לה, כה)

מדוע הוסיפה את המילים 'בְּיָדֶיהָ טוֹו'?

הכתב והקבלה: ללמדנו שהטויה היתה מעשי ידיהם ממש, ולא קנו טווי מאחרים. הם גם לא שכרו פועלים לטוות, אלא רק הם בעצמם השתדלו בטווייה משום חיבוב המצוה.
רש"י הירש: "מה שהאנשים הביאו בחומרי גלם, או בחומרים המעובדים בידי אחרים, זאת הזדרזו הנשים לטוות במו ידיהן, והן שמחו בעבודת עצמן למען מפעל המשכן".
מלבי"ם: ללמדנו שגם הנשים העשירות, שהיו להן משרתות לטויה, טוו בידיהם כדי לזכות במצוה.

וַיֹּאמְרוּ אֶל מֹשֶׁה יֹאמֶר מְרָבִים הָעָם לְהָבִיא מִדֵּי הָעֲבֹדָה לַמִּלָּאכָה... (לו, ה)

מדוע אמרו זאת למשה?

רמב"ן: "לשבח את העם המביאים בנדבתם, ולפאר החכמים בנאמנותם, וגם הנגיד עליהם משובח בזה שהעביר קול במחנה למנעם, כי אין לו חפץ בכספם וזהבם כשאר המושלים בעמם".
ספורנו: "נדבת העם היא יותר ממה שצריך לאותה המלאכה שציווה ה' לעשות אותה בלבד **בלי תוספת וגרעון**, שנתן מדה וקצב למשכן ולכל כליו, **עליהם אין להוסיף ומהם אין לגרוע**".
משך חכמה: "הענין, דהם לא היו מקדישין, כדי שלא יבואו לידי מעילה, וכמו שאמרו: בונין בחול ואחר כך מקדישין... אבל כאן דהמלאכה 'צְנָה' ה' לַעֲשֹׂת אֹתָהּ, ודוקא מי שהוא מצווה, אבל אחר אינו רשאי לעשות, ועשייתה לגבי ידיהו הוי גמר מצוה".

וְהַמִּלָּאכָה הִיְתָה דִּים לְכָל הַמִּלָּאכָה (לו, ז)

מדוע כפל הלשון במילה 'מלאכה'?

אלישיך: "לומר 'וְהַמִּלָּאכָה' הידועה למה שהיא מלאכת שמים 'הִיְתָה דִּים', מה שהביאו 'לְכָל הַמִּלָּאכָה', מה שאין כן אם היתה מלאכת הדיוט".

מלבי"ם: "ובכל זאת היה המלאכה דים, ודרך המכין חומריים למלאכה שיכין יותר מהצורך, כדי שיהיה ממין הזה לתקן את אשר יצטרך תיקון בעתיד, אמר שהמלאכה היתה דים בין לעשות המלאכה ובין להותיר מה שדרך האומנים להותיר".

לקבלת "טעימה", קבצים לדוגמא מ'רב המכר' ההגדה 'כי

ישאלך' נא לשלוח את המילה 'דוגמא' למייל

office@shaalti.co.il

וַיִּקְהַל מֹשֶׁה אֶת כָּל עַדְת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל (לה, א)

מדוע משה הקהיל את העם בפרשה זו?

מדרש אגדה: "הוצרכה פרשה זו להיות בקהלה, להקהילם ולהזהירם על השבת, כי יותר מן השבת אין חומרא לא מועדים ולא דבר אחר".

רשב"ם: כדי לקחת מכל אחד מחצית השקל לגולגולת, וכדי להזהירם על מלאכת המשכן.

אבן עזרא: כולם חייבים לתת כופר נפשם לעבודת המשכן, כדי שישמעו מפיו את דבר המשכן ויתנדבו הוצרך משה להקהיל את כולם.

בכור שור: "כדי שלא יוכלו להתרעם לאמר: הקב"ה שציווה לעשות לו משכן, ולא הודיענו שנביא תרומת המשכן, ולא ידענו, עד שהביאו אותם שידעו הכל, ולא זכינו להתנדב כמו האחרים. לכך הקהילם והודיע לכולם כאחד".

שְׁשֶׁת יָמִים תַּעֲשֶׂה מִלָּאכָה וּבַיּוֹם

הַשְּׁבִיעִי יִהְיֶה לָכֶם קֹדֶשׁ... (לה, ב)

מדוע חזרה התורה והזהירה בפרשה זו על שמירת השבת?

רש"י: התורה כתבה זאת בסמוך למלאכת המשכן, ללמדנו שמלאכת המשכן אינה דוחה את השבת.

אבן עזרא: ללמדנו שציווה הקב"ה לעשות משכן רק ששה ימים בשבוע. ומי שעושה מלאכה בשבת, על אף שהיא מלאכת ה' יומת. בפסוקים אלו פירשה התורה את עונשו.

וַיָּבִאוּ הָאָנָשִׁים עַל הַנָּשִׁים (לה, כב)

מה מובנה של המילה 'על'?

רש"י: "עם הנשים וסמוכין אליהם".

רמב"ן: "טעם 'על הנשים', שהן היו שם בראשונה והאנשים נטפלו להן". הנשים הגיעו תחילה משום שהתכשיטים היו מצויים אצלן. התורה מלמדת שמשגהו הגברים, הם היו טפלים לנשים.

חזקוני: "לשלול מהן תכשיטיהם, לעשות מלאכת המשכן".

לקבלת הגיליון נא לשלוח את המילה 'מעוניין'

במייל office@shaalti.co.il

רעיונות לליל הסדר

מתוך ההגדה 'כי ישאלך'

מדוע ביצה, שמסמלת אבילות על החורבן, נאכלת בליל הסדר?

כל בו: בחודש זה מצפים לגאולה העתידה. כשמסבים לשולחן הסדר ורואים שהמשיח לא הגיע, יש מעט עצבות, ומציניים זאת באכילת הביצה, שנוהגים אבילים לאכול בסעודת הבראה, לאחר הקבורה.

רמ"א (סי' תעו סעיף ב): "נוהגים בקצת מקומות לאכול בסעודה ביצים, זכר לאבלות, ונראה לי הטעם משום שליל תשעה באב נקבע בליל פסח. (=בכל שנה היום הראשון של פסח ויום תשעה באב חלים באותו יום בשבוע). ועוד זכר לחרבן שהיו מקריבין קרבן פסח.

חתם סופר: ביצה, בשונה משאר המאכלים, ככל שמתבשלת יותר – מתקשה יותר. כך גם היהודי, ככל שמרבים לענות אותו, מתקשה ומתחשל באמונתו ("וכאשר יענו אותו כן ירבה וכן יפרוץ... שמות א, יב).

תורת אמת: כל בריאה נולדת שלימה בצורתה, למעט ביצה שנהיית מושלמת רק לאחר שהאפרוח בוקע ממנה, [למרות שמבחינה חיצונית נראית שלימה]. כך גם עם ישראל שיצא מגלות מצרים, הגיע לשלימות האמיתית רק כעבור חמישים יום, כשקיבל את התורה, וזאת למרות שהגאולה נראתה שלימה.

"30 יום קודם החג..."

לקבלת "טעימה", קבצים לדוגמא מ'רב המכר' ההגדה 'כי ישאלך' נא לשלוח את המילה 'דוגמא' למייל

office@shaalti.co.il

מדוע מספרים את סיפור יציאת מצרים בדרך של שאלה ותשובה?

מלבי"ם: אופן זה, של שאלה ותשובה, מעורר את התרגשות הלב מהשינויים, כבר בפתח ליל הסדר. (מסיבה זו, אפילו אם מיסב לבד בליל הסדר צריך לשאול את עצמו קושיות אלו).

כתב סופר: בליל הסדר יש קדושה מיוחדת המאפשרת לנטוע אמונה טהורה בליבו של הילד, שהיא היסוד ליציאת מצרים. דבר שאדם חושק בו ומתאוה לדעת את טעמו – נכנס ונחרת על לוח ליבו יותר מסיפור העובדות בעלמא. מסיבה זו עושים פעולות שיתמיהו את הבן, שישאל וירצה לדעת יותר.

הגדת 'גאל ישראל': התורה הורתה לנו על לימוד יציאת מצרים בדרך שאלה ותשובה, כפי שכתוב: "והיה כי ישאלך בנך מחר..." (שמות יג, יד).

רבי יחזקאל אברמסקי: יש נעימות ומתיקות מיוחדת לדברים, שנאמרים כתשובה לשאלות.

מדוע שמו של משה רבינו לא הוזכר בהגדה?

כלי חמדה: גאולת הנפש במצרים נעשתה על ידי הקב"ה, ואילו גאולת הגוף על ידי משה רבינו. שמו לא נזכר בהגדה, כדי ללמדנו שנגאלו גאולה רוחנית (ע"י הקב"ה).

שפתי חיים: בליל הסדר אנו מדגישים את ישועתו של הקב"ה במצרים, ללא שיתוף גורם נוסף. [על אף שיש פסוק אחד ששמו של משה נכתב (שמות יד, לא) – "ויאמינו בה' ובמשה עבדו", אך הוא מוזכר כבדרך אגב].

האדמו"ר מקלויזנבורג: זכרון וחיוזוק להתפלל להקב"ה, שהרי במצרים, עוד בטרם משה הנהיגם, בני ישראל התפללו וזעקו לה' והקב"ה שמע תפילתם וגאל אותם בעצמו, ולא באמצעות שליח.

"טובע" בים הפירושים?

כי ישאלך

ההגדה שתעשה לכם סדר בסדר

כ-100 שאלות ותשובות מהמפורשים
מסייע לנוער להיערך לליל הסדר

כ-500 שאלות ועליות תשובות רבות ממפרשי ההגדה
נוסח עדות המזרח

כ-500 שאלות ועליות תשובות רבות ממפרשי ההגדה
נוסח אשכנז

ניתן להשיג: אושר עד,
דוכני: בלוי, גיטלר
והחנויות המובחרות

הזמינו והספרים בדרך אליכם

בגוגל: **052-9453811**
תורתך שאלתי

במייל: Office@shaalti.co.il

עוד ספרים מביד:
אחתי שאלתי
הסדר בבית שאלתי

מעוניינים לדעת איך לנהל את הסדר באווירה ראויה? רוצים לקבל כלים, איך להתכונן עם הילדים כראוי לסדר?

ההרצאה שתעשה לכם סדר בסדר המדריך היעיל לסדר הפעיל

הרב חגי ולוסקי
מחבר ההגדות 'כי ישאלך'

במפגש מעצים
שיהפוך את ליל הסדר למעמד משפחתי מרומם

לתיאום הרצאה 052-9453811

הצטרפו למשפחות הרבות ששדרגו את שולחן הסדר